

Vapo Oy

Pienen Hangasnevan kasvillisuus selvitys, Pyhäntä

Vapo Oy, Pienen Hangasnevan kasvillisuus selvitys, Pyhäntä**Sisältö**

1	JOHDANTO	1
2	KASVILLISUUS JA KASVISTO	1
2.1	Kasvillisuus selvityksen toteutustapa	1
2.2	Tulokset	1
2.2.1	Yleiskuvaus	1
2.2.2	Suotyypit	1
3	NATURA 2000- JA SUOJELUALUEET	2
4	HUOMIONARVOISET ELINYMPÄRISTÖT JA UHANALAISET KASVILAJIT	2
5	MAISEMA JA VIRKISTYSARVOT	2
6	YHTEENVETO	3
7	KIRJALLISUUS	3

Liitteet

Liite 1	Sijaintikartta
Liite 2	Kasvillisuuskuviointi, huomioitavien lajien esiintymät ja valokuvien ottopaikat
Liite 3	Suunnittelualueella havaittu kasvilajisto
Liite 4	Valokuvia suunnittelualueelta

Pöyry Environment Oy

Sari Ylitulkila

Yhteystiedot
PL 20, Tutkijantie 2 A
90571 Oulu
puh. 010 33 280
sähköposti etunimi.sukunimi@poyry.com

1 JOHDANTO

Pieni Hangasneva sijaitsee Pyhännän kunnassa Ison Lamujärven länsipuolella. Suolle suunnitellaan turvetuotantoaluetta ja hanketta varten suoritettiin kasvillisuus- ja linnustoselvitykset. Selvitysalueen pinta-ala on n. 180 ha. Selvitysalueen sijainti on esitetty liitteen 1 kartalla ja alueen raja-alue liitteessä 2.

Suomen suoaluejaossa Pieni Hangasneva kuuluu Pohjanmaan-Kainuun aapasuoalueeseen. Pohjanmaan ja Suomenselän alueiden tasaisuus suosii laajojen aapasoiden esiintymistä (Eurola 1995). Kasvukauden pituus on alueella reilusta neljästä viiteen kuukautta (Eurola 1999). Suhteellisen vaatimattomasta kevättulvasta johtuen suot ovat kuivahkoja. Sekä rimpisyys että jänteisyys ovat yleensä heikosti kehittyneitä. Avosoiden osuus on huomattava, erityisesti alueelle ovat luonteenomaisia *Sphagnum papillosum* (kalvakkarahkasammal) –valtaiset kalvakkanevat. Soiden reunoilla esiintyy lähinnä tupasvilla-, pallosara- ja nevarämeitä (Kalliola 1973).

2 KASVILLISUUS JA KASVISTO

2.1 Kasvillisuusselvityksen toteutustapa

Pienen Hangasnevan alueelle tehtiin kasvillisuusselvitys 14.8.2007. Alueen suotyypit määritettiin Eurolan ym. (1995) mukaan. Kasvillisuuskuvointi on esitetty liitekartassa 2. Liitteessä 3 on listaus alueella havaituista putkilokasvi- ja sammallajeista. Liitteessä 4 on valokuvia maastokäynniltä. Valokuvien ottopaikat on esitetty liitteessä 2.

2.2 Tulokset

2.2.1 Yleiskuvaus

Pienen Hangasnevan selvitysalue koostuu n. 92 ha kokoisesta, luonnontilaisesta neva-alueesta, jota ympäröivät ojituksen muuttamat rämeet ja turvekankaat. Pienen Hangasnevan keskiosat ovat mesotrofista, luhtavaikutteista rimpinevaa. Neva-alueen reunamilla on mesotrofisen väli- ja rimpipinnan muodostamaa mosaiikkia ja sararämeitä, mesotrofista rimpinevarämettä ja rämekasvillisuutta. Pienen Hangasnevan selvitysalueen ympäröivät suurelta osin ojitetut kosteikot ja talousmetsät.

2.2.2 Suotyypit

Nevat

Pienellä Hangasnevalla on laaja, mesotrofinen rimpialue (MeRiN, mm. mesotrofinen *Sphagnum*-rimpineva MeSphRiN). Kenttäkerrosta hallitsevat leväkkö *Scheuchzeria palustris*, mutasara *Carex limosa* ja raate *Menyanthes trifoliata*. Rahkasammaleisilla aloilla pohjakerrosta hallitsevat kuljurahkasammalet *Sphagnum cuspidata* –ryhmä sekä jokasuonrahkasammal *S. angustifolium*. Mesotrofiaa rimpinevalla ilmentävät keräpäärahkasammal *Sphagnum subsecundum*, villapääluikka *Trichophorum alpinum*, vaaleasara *Carex livida*, rimpivihvilä *Juncus stygius* ja rimpivesiherne *Utricularia intermedia*. Lisäksi alueella on luhtaisuudesta kielivää lajistoa (järvikorte *Equisetum fluviatile*, kurjenjalka *Potentilla palustris*, luhtakuusio *Pedicularis palustris* ja haparahkasammal *Sphagnum riparium*).

Välipinta-alueet nevat kombinoituvat Pienellä Hangasnevalla rämeiden kanssa ja muodostavat paikoin mosaiikkia rimpinevan kanssa.

Rämeet, yhdistelmätyypit ja rämemuuttumat

Rämeitä esiintyy neva-alueen reunamilla ja monin paikoin neva myös kombinoituu rämekasvillisuuden kanssa. Alueen lounaisosassa on tupasvillärämettä (TR), rahkoittunutta tupasvillärämettä (rahkTR), variksenmarjarahkarämettä (VaRaR), isovarpurämettä (IR) ja vaivaiskoivurämettä (VkR).

Mesotrofisen rimpialueen reunoilla on mesotrofisia sararämeitä (MeSR), joilla kasvaa paikoin runsaasti siniheinää *Molinia caerulea*. Luonnontilaisen alueen itäreunalla ja luoteispäässä on myös oligotrofista lyhytkorsirämettä (OILkR).

Selvitysalueen reunoilla on laajalti ojituksen muuttamia rämeitä (Rmu) ja turvekangasta (Tkg). Rämeillä puuston kasvu on parantunut erityisesti ojien läheisyydessä ja isovarpuisuus on lisääntynyt.

3 NATURA 2000- JA SUOJELUALUEET

Valtion ympäristöhallinnon Hertta-tietokannan (2007) mukaan Pienen Hangasnevan lähiympäristössä ei sijaitse suojelualueita tai suojeluohjelmiin kuuluvia kohteita. Läheisin Natura 2000 -alue on n. 3,5 km selvitysalueen lounaispuolella sijaitseva Lauttaneva (FI1101800).

4 HUOMIONARVOISET ELINYMPÄRISTÖT JA UHANALAISET KASVILAJIT

Pienen Hangasnevan alueella ei ole luonnonsuojelulain (N:o 1096, §29) ja luonnonsuojeluasetuksen (§10) nojalla suojeltavia luontotyyppejä, metsälain (N:o 1093, §10) mukaisiin metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeisiin elinympäristöihin kuuluvia kohteita tai vesilain 15 a ja 17 a § mukaisia vesiluonnon suojelutyyppejä.

Uhanalaisten putkilokasvien, sammalten ja kääpien esiintymätiedot tarkistettiin Suomen ympäristökeskuksen tiedostoista (Heidi Kaipiainen 5.7.2007). Pienen Hangasnevan alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ollut ympäristöhallinnon tiedossa olevia silmälläpidettävien tai uhanalaisten lajien esiintymiä.

Alueellisen uhanalaisuuden osalta Pyhäntä kuuluu alueeseen 3a (Kes kiboreaalinen, Pohjanmaa). Maastokäynnillä Pienellä Hangasnevilla havaittiin yksi alueella 3a alueellisesti uhanalaisen (RT l. Regionally Threatened) rimpivihvilän *Juncus stygius* esiintymä. Rimpivihvilää esiintyy selvitysalueella todennäköisesti enemmänkin, mutta huomaamattomana lajina sitä on vaikea havaita vaikeakulkuisilla rimmikoilla.

Lisäksi Pienellä Hangasnevilla esiintyy vaaleasaraa *Carex livida*. Vaaleasara on luokiteltu Suomen kansainväliseksi vastuulajiksi ts. lajiksi, jonka säilymisessä maallamme katsotaan olevan merkittävä kansainvälinen vastuu. Huomioitavien kasvilajien esiintymien sijainnit on esitetty liitteen 2 ilmakuvalla.

5 MAISEMA JA VIRKISTYSARVOT

Pienellä Hangasnevilla on laajahkosti komeaa, avointa suomaisemaa. Luonnontilaista neva- aluetta ympäröivillä rämeillä ja turvekankailla maisema on puuston takia sulkeutunutta. Selvitysalue rajautuu lounaisosassa Huosiaiskankaantiehen, jolle turvetuotantoalue tulisi näkymään. Turvetuotannossa alue muistuttaisi lähinnä maataloustuotannossa olevaa peltoa, paitsi että turvesuo on kesäajan kasviton (Turveteollisuusliitto ry 2002).

Pienellä Hangasnevilla kasvaa runsaasti karpalaa. Hillalle sopivia kasvupaikkoja on lähinnä reunojen rämeillä. Vuonna 2007 hillan sato oli poikkeuksellisen huono.

6

YHTEENVETO

Pienen Hangasnevan selvitysalue koostuu luonnontilaisesta neva-alueesta, jota ympäröivät ojituksen muuttamat rämeet ja turvekankaat. Pienen Hangasnevan keskiosat ovat mesotrofista, luhtavaikutteista rimpinevaa. Neva-alueen reunamilla on mesotrofisen väli- ja rimpipinnan muodostamaa mosaiikkia ja sararämeitä, mesotrofista rimpinevarämettä ja rämekasvillisuutta. Pienen Hangasnevan selvitysalueella ympäröivät suurelta osin ojitetut kosteikot ja talousmetsät.

Pienen Hangasnevan selvitysalueella ei ole luonnonsuojelulain mukaisia luontotyypppejä, metsälakikohteita tai vesilain mukaisia vesiluonnon suojelutyypppejä.

Selvitysalueella esiintyy alueellisesti uhanalaista rimpivihvilää sekä Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin kuuluvaa vaaleasaraa. Läheisin suojelualue on n. 3,5 km selvitysalueen lounaispuolella sijaitseva Lauttaneva.

7

KIRJALLISUUS

Eurola, S. 1999: Kasvipeitteemme alueellisuus. Oulanka reports 22. Oulanka biological station. University of Oulu.

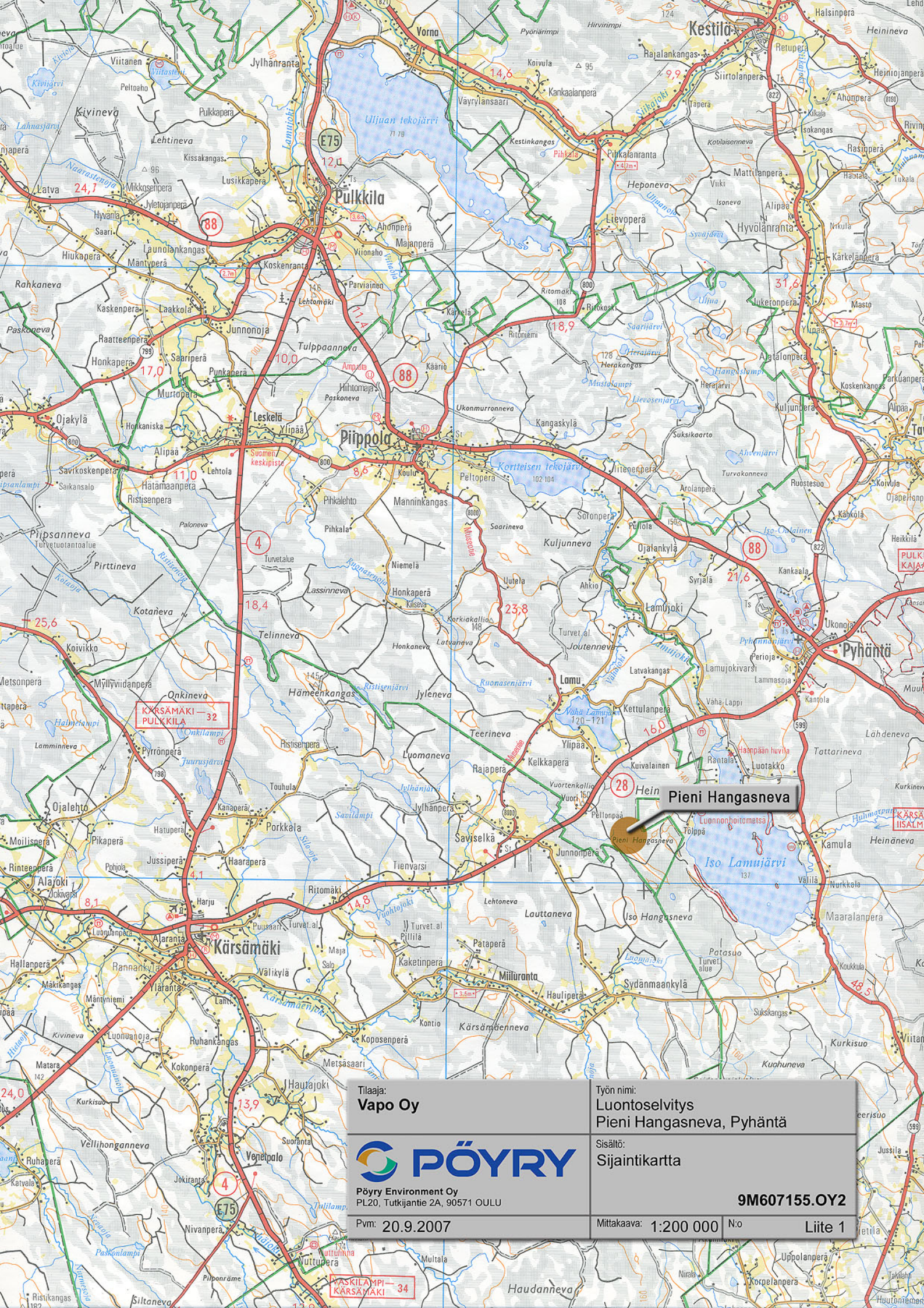
Eurola, S., Huttunen, A. & Kukko-oja, K. 1995: Suokasvillisuusopas. Oulanka reports 14. Oulanka biological station. University of Oulu.

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki.

Kalliola, R. 1973: Suomen kasvimaantiede. WSOY. Porvoo.

Turveteollisuusliitto ry. 2002: Turvetuotannon ympäristövaikutusten arviointi. Ohjeita turvetuotannon luonto- ja naapurussuhdevaikutusten arvioimiseksi. – Jyväskylä.

Valtion ympäristöhallinto 2007: Internet-sivut osoitteessa: <http://www.ymparisto.fi/> sekä Herta tietokanta osoitteessa <https://www.ymparisto.fi/>

Tilaja:
Vapo Oy

Työn nimi:
**Luontoselvitys
Pieni Hangasneva, Pyhäntä**

Sisältö:
Sijaintikartta

Pöyry Environment Oy
PL20, Tutkijantie 2A, 90571 OULU

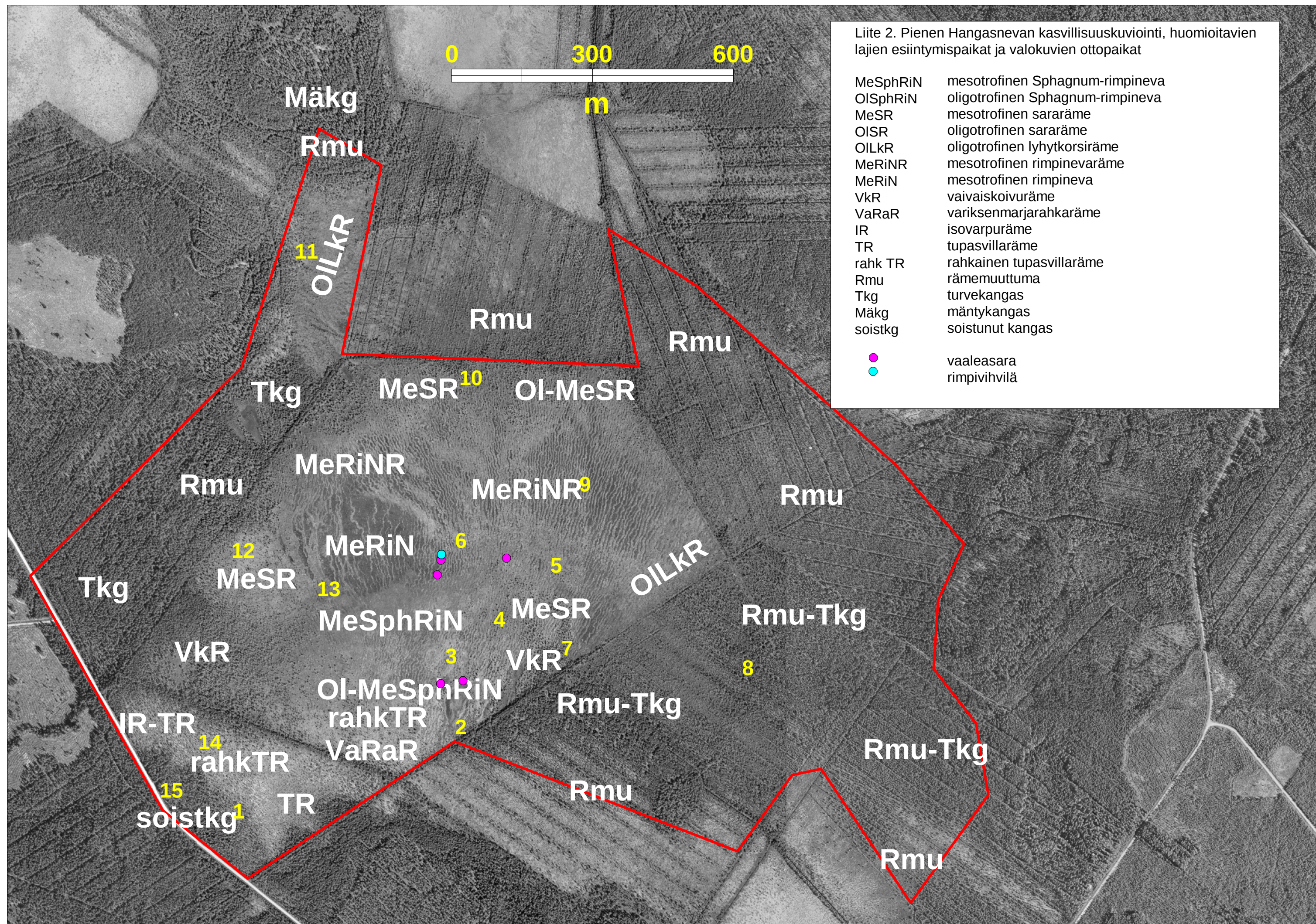
9M607155.OY2

Pvm: 20.9.2007

Mittakaava: 1:200 000

N:o

Liite 1

<i>Andromeda polifolia</i>	suokukka
<i>Betula nana</i>	vaivaiskoivu
<i>Betula pubescens</i>	hieskoivu
<i>Calamagrostis purpurea</i>	korpikastikka
<i>Calla palustris</i>	vehka
<i>Calluna vulgaris</i>	kanerva
<i>Carex chordorrhiza</i>	juurtosara
<i>Carex globularis</i>	pallosara
<i>Carex lasiocarpa</i>	jouhisara
<i>Carex limosa</i>	mutasara
<i>Carex livida</i>	vaaleasara
<i>Carex magellanica</i>	riippasara
<i>Carex pauciflora</i>	rahkasara
<i>Carex rostrata</i>	pullosara
<i>Chamaedaphne calyculata</i>	vaivero
<i>Drosera anglica</i>	pitkälehtikihokki
<i>Drosera rotundifolia</i>	pyöreälehtikihokki
<i>Empetrum nigrum</i>	variksenmarja
<i>Equisetum fluviatile</i>	järvikorte
<i>Eriophorum angustifolium</i>	luhtavilla
<i>Eriophorum vaginatum</i>	tupasvilla
<i>Juncus stygius</i>	rimpivihvilä
<i>Juniperus communis</i>	kataja
<i>Ledum palustre</i>	suopursu
<i>Menyanthes trifoliata</i>	raate
<i>Molinia caerulea</i>	siniheinä
<i>Pedicularis palustris</i>	luhtakuusio
<i>Phragmites australis</i>	järviruoko
<i>Pinus sylvestris</i>	mänty
<i>Picea abies</i>	kuusi
<i>Potentilla palustris</i>	kurjenjalka
<i>Rhynchospora alba</i>	valkopiirtoheinä
<i>Rubus chamaemorus</i>	hilla
<i>Salix aurita</i>	virpajaju
<i>Salix lapponum</i>	pohjanpaju
<i>Salix phylicifolia</i>	kiiltopaju
<i>Scheuchzeria palustris</i>	leväkkö
<i>Sparganium</i> sp.	palpakko
<i>Trichophorum alpinum</i>	villapääluikka
<i>Trichophorum cespitosum</i>	tupasluikka
<i>Utricularia intermedia</i>	rimpivihvilä
<i>Vaccinium oxycoccos</i>	karpalo
<i>Vaccinium uliginosum</i>	juolukka
<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	puolukka

<i>Aulacomnium palustre</i>	suonihuopasammal
<i>Pleurozium schreberi</i>	seinäsammal
<i>Polytrichum commune</i>	korpikarhunsammal
<i>Polytrichum strictum</i>	rämekarhunsammal
<i>Sphagnum angustifolium</i>	jokasuonrahkasammal
<i>Sphagnum capillifolium</i>	kangasrahkasammal
<i>Sphagnum cuspidata</i> -ryhmä	kuljurahkasammalet
<i>Sphagnum fuscum</i>	ruskorahkasammal
<i>Sphagnum magellanicum</i>	punarahkasammal
<i>Sphagnum papillosum</i>	kalvakkarahkasammal
<i>Sphagnum platyphyllum</i>	lamparerahkasammal
<i>Sphagnum riparium</i>	happrarahkasammal
<i>Sphagnum russowii</i>	varvikkorahkasammal
<i>Sphagnum subsecundum</i>	keräpäärahkasammal
<i>Warnstorfia fluitans</i>	nevasirppisammal
<i>Cladina arbuscula</i>	valkoporonjäkälä
<i>Cladina rangiferina</i>	harmaaporonjäkälä
<i>Cladonia</i> sp.	torvijäkälä

Valokuvia Pieneltä Hangasnevalta

Kuva 1. Variksenmarjarahkarämettä selvitysalueen lounaisosassa.

Kuva 2. Karua Sphagnum-rimpinevaa selvitysalueen etelälaidalla.

Kuva 3. Pienellä Hangasnevallla kasvaa Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin kuuluvaa vaaleasaraa.

Kuva 4. Mesotrofista sararämettä.

Kuva 5. Mesotrofinen suursaraneva kombinoituu vaivaiskoivurämeen kanssa.

Kuva 6. Mesotrofista rimpi- ja välipinnan mosaiikkia.

Kuva 7. Vaivaiskoivurämettä selvitysalueen keskiosissa, ojitusalueen läheisyydessä.

Kuva 8. Turvekangasta alueen itäosassa.

Kuva 9. Keskiravinteista rimpinevarämettä.

Kuva 10. Mesotrofista sararämettä.

Kuva 11. Karua lyhytkortista nevarämettä selvitysalueen luoteispäässä.

Kuva 12. Siniheinän hallitsemaa mesotrofista sararämettä.

Kuva 13. Näkymä rimmikoille.

Kuva 14. Rahkoittunut tupasvillaräme.

Kuva 15. Soistunutta mäntykangasta Huosiaiskankaantien läheisyydessä.